

Zápis z 69. zasedání Rady Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., dne 11. června 2020 od 10.00 do 11.40 hodin

Přítomni: doc. Mgr. R. Adam, Ph.D., prof. Dr. T. Berger (prostřednictvím aplikace Skype), doc. Mgr. V. Boček, Ph.D., Mgr. V. Čermák, Ph.D., Mgr. M. Havlík, Ph.D., doc. PhDr. J. Homoláč, CSc., PhDr. M. Ireinová, Ph.D., Mgr. P. Kaderka, Ph.D., doc. PhDr. K. Komárek, Ph.D., PhDr. H. Mžourková, Ph.D., PhDr. M. Pravdová, Ph.D., MBA, PhDr. K. Smejkalová, Ph.D., PhDr. P. Štěpán, Ph.D., Mgr. K. Voleková, Ph.D., Mgr. Š. Šimek, Ph.D. (tajemník)

Hosté: prof. PhDr. P. Janoušek, CSc. (předseda Dozorčí rady ÚJČ), PhDr. M. Prošek, Ph.D. (ředitel ÚJČ), Mgr. M. Šemelík, Ph.D. (vedoucí OSLL) k bodu 2

Omluveni: doc. Mgr. P. Kosek, Ph.D.

Jednání zahájil doc. Homoláč, přivítal všechny přítomné, představil nového člena rady doc. Komárka a konstatoval, že rada je usnášeníschopná. Pro zasedání byl hlasy všech přítomných členů schválen následující program:

1. Kontrola zápisu a usnesení z 68. zasedání a usnesení z hlasování per rollam
2. Modifikovaná koncepce ASSČ a informace o průběhu prací
3. Informace ředitele o změně personálního složení redakčního kruhu ASSČ
4. Výroční zpráva ÚJČ, zpráva o činnosti a zpráva o hospodaření za rok 2019
5. Informace ředitele o vývoji jednání o budově Washingtonova 21
6. Obecná rozprava
7. Usnesení

ad 1

Rada projednala zápis a usnesení z 68. zasedání a usnesení z hlasování per rollam a schválila jejich znění bez připomínek.

Usnesení bylo schváleno hlasy všech přítomných členů.

ad 2

K projednání bodu byl přizván dr. Šemelík. Doc. Homoláč požádal přítomné o vyjádření k předloženému materiálu „Akademický slovník současné češtiny – Modifikovaná koncepce pro období 2020nn“. Dr. Štěpán se zeptal dr. Šemelíka, jaká je přesně úvazková situace v oddělení současné lexikologie a lexikografie (OSLL) a jak vychází související propočet doby tvorby ASSČ, protože z předloženého materiálu vysvítá, že je počítáno s 10 celými úvazky na slovníkové práce, ale těmito úvazky OSLL momentálně nedisponuje. Dr. Šemelík upřesnil, že na slovníku se nyní podílejí pracovníci OSLL 8,2 úvazky. Navýšení není v současné době možné z důvodu finanční situace ÚJČ. Podmínka 10 celých úvazků na slovníkové práce tedy není splněna, potenciální pokles kapacity navíc také může přinést snaha o získání grantového projektu nebo potřeba pracovníků OSLL zvyšovat si odbornou kvalifikaci. Dr. Prošek upřesnil, že pro letošek by navýšení počtu úvazků v OSLL bylo

možné, ale vzhledem k nejisté finanční situaci od ledna 2021 nepokládá za vhodné přijímat a zaškolovat nového pracovníka, pokud mu nemůže zaručit úvazek na dobu delší než několik měsíců. Cíl, aby na práce na ASSČ bylo disponibilních 10 úvazků, však nepouští ze zřetele. Dr. Šemelík uvedl, že je potřeba, aby byla jasně stanovena priorita OSLL: zda je to práce na slovníku, získávání grantů či realizace mezinárodní spolupráce nebo zvyšování odborné kvalifikace pracovníků. Doc. Homoláč připomněl, že rada soustavně zastává stanovisko, že prioritu má slovník. Dotázal se, jaká je časová rozvaha prací na ASSČ při současném stavu úvazků. Dr. Šemelík odpověděl, že přesný propočet právě vzniká, a to tak, aby zohlednil i případné přípravy grantového projektu a potřebnou kapacitu pro zvyšování kvalifikace pracovníků OSLL, ale na základě těchto předběžných úvah vychází doba potřebná na zpracování 50 tisíc nejfrekventovanějších lexikálních jednotek a nadto důkladnější zpracování proprií 15 let. Zmiňovaný grant by měl být zaměřen i na tvorbu hesel ASSČ, protože získání grantové podpory přímo na tvorbu slovníku v současné době není myslitelné. Prof. Janoušek se dotázal, zda by nešlo získat finanční podporu ze Strategie AV21. Dr. Čermák a dr. Pravdová odpověděli, že nikoli, protože z tohoto programu téměř nelze čerpat finanční prostředky na mzdy a zaměření projektů v rámci tohoto programu je jiné.

Doc. Homoláč požádal o upřesnění, jak vypadá personální situace od ledna 2020. Dr. Šemelík uvedl, že v OSLL pracuje šestnáct osob, z toho jedna pracovnice je na rodičovské dovolené. Hlavními úkoly oddělení je práce na ASSČ a excerpce neologismů/neosémantismů. Pro práci na slovníku byly nově přijaty dvě pracovnice, jedna pracovnice byla přijata na excerpce, někteří dřívější excerptoři byli převedeni na slovníkové práce. Vyhlášení nouzového stavu přineslo komplikace v zaškolování nových pracovníků, které muselo probíhat distančně online. Doc. Homoláč požádal i o přehled rozložení úvazků. Dr. Šemelík upřesnil, že na ASSČ je určeno 8,2 úvazku, na excerpce 1,9. Doc. Homoláč se dotázal, zda není možné naplnit žádoucí stav 10 úvazků převodem pracovníků z jiných oddělení. Doc. Adam tuto možnost podpořil. Dr. Prošek odpověděl, že k převodu už došlo: do OSLL byla z ředitelství převedena plným úvazkem Mgr. Špirudová. Další posílení přineslo, že si dr. Vondráček k 0,5 úvazku v oddělení gramatiky doplnil úvazek na celý polovičním úvazkem v OSLL, další 0,5 úvazku získala dr. Bílková, která s OSLL spolupracovala už dříve na DPP. Dr. Prošek zopakoval, že nové pracovníky by bylo možné letos přijmout, ale nepovažoval by to za šťastné kvůli nejisté finanční situaci v novém roce, a že současný stav v podstatě odpovídá stavu OSLL v roce 2018. Dr. Šemelík se omluvil, že úplný přehled úvazkové situace nemá na jednání s sebou, protože se připravil především na diskusi o úpravě koncepce ASSČ podle předloženého materiálu. Přislíbil, že přehled dodá radě po jednání. Doc. Homoláč uvedl, že považuje za problém, že předložený materiál počítá s dobou zpracování první fáze ASSČ 10 let, zatímco nyní se rada dozvídá, že by tyto práce měly trvat 15 let. Rada by měla vyzvat ředitele k nalezení žádoucích rezerv v rámci ústavu, aby byla 10letá lhůta dodržena. Dr. Prošek upozornil, že pokud by byl v rámci činnosti OSLL preferován pouze slovník na úkor publikací a zvyšování kvalifikace pracovníků, může to přinést problémy při atestacích i celoustavním hodnocení. Dr. Mžourková uvedla, že není dobré předem odmítat grantové projekty nebo mezinárodní spolupráci. Zmínila se o zájmu slovinských lexikografů o spolupráci s ÚJČ, která by mohla přinést know-how pro rozvoj e-lexikografie a zároveň by nemusela OSLL zatížit odčerpáním pracovní kapacity jeho pracovníků. Doc. Homoláč uvedl, že grantové snahy a priori neodmítá, ale na základě předloženého dokumentu se obává

mj. toho, že pro práce na ASSČ jsou klíčoví tři pracovníci a ti samí by byli klíčoví i při přípravě projektů. Dr. Mžourková namítla, že přípravě grantu řešeného OSLL se nemusí věnovat jen pracovníci tohoto oddělení. Doc. Homoláč souhlasil, ale připomněl, že rada se opakovaně vyslovila, že prioritou OSLL je slovník. Nesouhlasil s názorem, že tvorba hesel může přinést pracovníkům problémy při atestacích, protože atestační komise jsou dobře obeznámeny s činností celého ústavu. Připustil ale, že problémy by mohly nastat při externím hodnocení. Dr. Pravdová uvedla, že podle současné metodiky akademického hodnocení závisí výběr pracovních týmů, jež budou hodnoceny, na rozhodnutí ředitele ústavu, tým pracovníků pracujících na ASSČ by tedy nemusel být hodnocen. Dr. Čermák potvrdil, že v současně uplatněné metodice týmy reprezentuje výstup, preference slovníkových prací v OSLL by tedy neměla mít negativní dopad ani při celoustavním hodnocení. Dr. Kaderka upřesnil, že metodika rozlišuje dvě kategorie výsledků: příspěvek k poznání a společenská relevance, kam by mohl patřit slovník. Považuje však za neudržitelné vyžadovat od pracovníků OSLL pouze práci na slovníkových heslech a neumožnit jim podávat granty a zvyšovat si kvalifikaci. Doc. Homoláč označil za prioritu odstranění deficitu úvazků a doporučil publikační a grantovou činnost řešit až po odstranění tohoto základního problému. Doc. Homoláč požádal o další připomínky k předloženému materiálu. Sám poukázal na problematiku pasáž o výslovnostní normě, zvl. v souvislosti s metodou jejího zjišťování. Doc. Adam uvedl, že své podněty už poslal dr. Liškové, problematika normy byla zmíněna mezi nimi. Doc. Homoláč vyzval ostatní členy rady, aby případné připomínky či náměty poslali dr. Liškové nebo dr. Šemelíkovi.

Doc. Boček vznesl dotaz, zda by nebylo možné personálně posílit tým OSLL z prostředků, které byly získány redukcí konzultací s externími odborníky. Dr. Mžourková s dr. Šemelíkem uvedli, že nikoli, protože konzultanti spolupracovali formou DPP hrazených z projektu NAKI, který už byl ukončen. Doc. Homoláč požádal o vysvětlení, co jsou menší on-line publikace zahrnující hesla jednotlivých písmen. Dr. Šemelík vysvětlil, že se počítá s vydáváním obdoby sešitů s hesly slovníku počínajícími konkrétním písmenem formou pdf. Důvodem je jejich větší váha při bibliometrickém hodnocení, než když je slovník pouze webovou aplikací. Doc. Homoláč poděkoval dr. Šemelíkovi za reakce i kvalitně připravený koncepční podklad. Rada vzala na vědomí modifikovanou koncepci ASSČ a informace o průběhu prací. Doporučila řediteli, aby se pokusil z institucionálních zdrojů doplnit personální stav OSLL do výše alespoň 10 úvazků určených na tvorbu slovníku.

Usnesení bylo schváleno hlasy všech přítomných členů.

ad 3

Dr. Prošek potvrdil, že redakční kruh ASSČ opouští na vlastní žádost dr. L. Uhlířová; radu o jejím záměru informoval na zasedání, které se konalo 19. 12. 2019. Novým členem se stal Mgr. Ondřej Tichý, Ph.D., z Ústavu anglického jazyka a didaktiky FF UK.

Rada vzala na vědomí informaci ředitele o změně personálního složení redakčního kruhu ASSČ.

Usnesení bylo schváleno hlasy všech přítomných členů rady.

ad 4

Doc. Homoláč se dotázal, zda mají členové závažnější připomínky ke znění výroční zprávy za rok 2019, drobné a formální navrhl poslat přímo vědecké tajemnici dr. Mžourkové. Dr. Mžourková uvedla, že takové připomínky již dostala, poděkovala za ně a potvrdila, že je zapracovala do textu. Dr. Voleková upozornila, že za závažnější je možné považovat zařazení některých výstupů vzniklých v rámci grantů do oddílu popisujícího institucionálně financovanou činnost. Dr. Mžourková vysvětlila, že toto rozčlenění textu vzniklo na základě připomínky Dozorčí rady ÚJČ, v diskusi navrhla několik způsobů řešení a přislíbila provedení úpravy co nejvhodnějším způsobem.

Rada po zanesení připomínek schválila výroční zprávu o činnosti a hospodaření za rok 2019 včetně účetní závěrky.

Usnesení bylo schváleno hlasy všech přítomných členů.

ad 5

Dr. Prošek přiblížil aktuální postup ve snaze získat do vlastnictví ÚJČ budovu ve Washingtonově ulici 21. Předložil radě studii proveditelnosti, kterou vyžadoval Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM), a potvrdil, že byla předána, byť s měsíčním zpožděním oproti plánu, které způsobilo vyhlášení nouzového stavu kvůli pandemii koronaviru. Zástupce ÚZSVM si vyžádal další materiály, z nichž nejdůležitější je prokázání, jaké ekonomické úspory by přineslo ÚJČ převedení budovy Washingtonova 21 do jeho majetku. O způsobu zpracování přehledu úspor bude dr. Prošek jednat v nejbližších dnech s Ing. Ježdíkem. Celý postup koordinuje s majetkovou komisí AV zastoupenou dr. Vostrou.

Rada vzala na vědomí informace ředitele o vývoji jednání o budově Washingtonova 21.

Usnesení bylo schváleno hlasy všech přítomných členů.

ad 6

V obecné rozpravě dr. Voleková informovala, že byla vydána tiskem disertační práce dr. J. Perglera (oddělení vývoje jazyka) Česká reflexivní deagentizace v diachronním pohledu.

Termín dalšího zasedání rady byl stanoven na 15. 10. 2020.

Zápis o usneseních je přílohou zápisu, usnesení byla schvalována v průběhu jednání.

Zapsal: Mgr. Štěpán Šimek, Ph.D.

Schválil: doc. PhDr. Jiří Homoláč, CSc.